

2023

Quickscan Wet natuurbescherming en bomeninventarisatie Hoptilsterdyk 28 te Hilaard

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.
Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
0683772548
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ontwikkeling Hoptilsterdyk 28 te Hilaard

Leeuwarden, februari 2023

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:
De heer J. Groen

Autorisatie:
De heer E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Ontwikkeling Hoptilsterdyk te Hilaard. Rapport 23039.
Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFD (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BJJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	6
	Jaarrond beschermde vogelnesten	6
2.3	Zoogdieren	8
	Vleermuizen	8
	Overige zoogdieren.....	11
2.4	Reptielen.....	11
2.5	Amfibieën	11
2.6	Vissen	11
2.7	Ongewervelden	12
2.8	Gebiedsbescherming.....	12
	Stikstofgevoeligheid.....	12
2.9	Houtopstanden	12
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1	Overzicht beschermde soorten	13
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
	Algemene broedvogels.....	13
	Vleermuizen (verblijfplaatsen in gebouwen en boomholtes)	13
	Zorgplicht	13
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	BOMENINVENTARISATIE	16
4.1	Inleiding	16
4.2	Werkwijze	16
4.3	Resultaten.....	16
4.4	Aanbevelingen.....	18
5	LITERATUUR EN BRONNEN	19
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden.....	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een perceel te Hilaard te herontwikkelen. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Hilaard.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op dinsdag 21 februari 2023 en vond plaats onder goede weersomstandigheden (10°C, windkracht 2, licht bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit het terrein van een voormalige peuterspeelzaal. De peuterspeelzaal is nog op het terrein aanwezig, maar is niet meer in functie. Dit gebouw is gelijkvloers, opgetrokken uit bakstenen en afgedekt met een plat dak. Voor wat betreft kunstmatige elementen is in het plangebied tevens een schuurtje aanwezig, alsmede een zandbak en een fietsenstalling.

Al deze elementen alsmede het gazon en het schoolpleintje dat in het plangebied aanwezig is, worden bijna volledig omringd door bomen en struiken, vooral bestaande uit esdoorns. Ook staan voor op het terrein twee oude, karakteristieke knotwilgen. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door een sloot.

Het planvoornemen bestaat uit de sloop van de peuterspeelzaal om hier een zevental woningen te realiseren. Hierbij worden onder andere tevens moestuinen en/of een boomgaard en een amfibieënpool gerealiseerd.

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied. De voorkant (boven) en de achterkant (onder)

Figuur 2.1.: Het planvoornemen van boven gezien (bron: Rho Adviseurs).

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied wilde plantensoorten aangetroffen welke algemeen aanwezig zijn in tuinen en tussen bestrating. Hierbij kan worden gedacht aan soorten als herderstasje, paarse dovennetel, paardenbloem en klein kruiskruid. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk en gecultiveerd.

Het is wel noemenswaardig dat in het plangebied vegetatie aanwezig is die gepaard gaat met relatief hoge natuurwaarden. Dit geldt voor bomen en bosschages die hier aanwezig zijn, maar bijvoorbeeld ook voor de klimop op de scheiding met Hoptilsterdyk 26. Deze klimop biedt zeer goede foerageermogelijkheden voor zangvogels als de huismus die in het plangebied en in de omgeving daarvan voorkomt. Daarnaast is klimop een soort die in het najaar bloeit, wanneer de meeste andere plantensoorten zijn uitgebloeid. Hierdoor vormt het in deze tijd van het jaar een belangrijke nectarbron voor vele insectensoorten.

Figuur 2.1.: In het plangebied werden alleen algemene plantensoorten zoals paarse dovennetel aangetroffen.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. In het plangebied zijn geen bomen aangetroffen waarin zich (potentiële) jaarrond beschermde nesten bevinden. Negatieve effecten op jaarrond beschermde boomnesten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Gebouwbroeders

Naast op boomnesten is het plangebied onderzocht op de (mogelijke) aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de kerkuil kan op voorhand worden uitgesloten. In de bebouwing in het plangebied zijn geen invliegopeningen aangetroffen die geschikt zijn voor deze soort. Het gebouw is voor de soort derhalve niet toegankelijk.

Tijdens het veldwerk zijn vooral op erven om het plangebied roepende huismussen waargenomen, wat wijst op de aanwezigheid van territoria waarin waarschijnlijk gebroed zal worden. Onder de golfplaten van het schuurtje in het plangebied zijn ruimtes aanwezig waarin huismussen in theorie tot broeden kunnen komen. Deze ruimtes bevinden zich echter op geringe hoogte en zijn slecht toegankelijk vanwege bladeren en takken in de dakgoot die de toegang tot de ruimtes blokkeren. Deze ruimtes waren tijdens het veldbezoek van binnen inspecteerbaar en er is tijdens een korte inspectie geen nestmateriaal aangetroffen.

Voor het speelzaalgebouw geldt dat er geen sprake is van dakpannen of golfplaten waaronder huismussen tot broeden kunnen komen. Ook ruimtes achter bijvoorbeeld de zonnewering bieden naar ons inzicht geen geschikte nestgelegenheid.

Al hoewel huismussen vooral in bebouwing broeden, komt het soms voor dat er in klimop wordt gebroed. In onze ervaring betreft dit dan klimop die tegen gebouwen aangroeit. Vanwege het feit dat dit in het plangebied niet het geval is en er tevens sprake is van een beperkte hoogte, achten we de kans dat huismussen in klimop in het plangebied tot broeden komen dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden. Al het bovenstaande in acht nemend, bevelen we in deze, ondanks de aanwezigheid van huismussen in de omgeving van het plangebied, geen nader onderzoek aan.

Figuur 2.2.: in het schuurtje in het plangebied zijn geen nesten van de huismus aangetroffen.

Ook de aanwezigheid van nesten van de gierzwaluw in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten. Deze soort, die van nature op kliffen broedt, broedt graag op grote hoogte, vooral onder dakpannen, maar bijvoorbeeld ook achter daklijsten of dakgoten. Van potentiële nestgelegenheden is in het plangebied derhalve geen sprake.

- Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt kansen voor diverse soorten broedvogels. Zo kunnen soorten als de merel tot broeden komen in vegetatie (zoals de klimopstruik) in het plangebied. Ook kunnen soorten als de houtduif tot broeden komen in de bomen en struiken die in het plangebied aanwezig zijn.

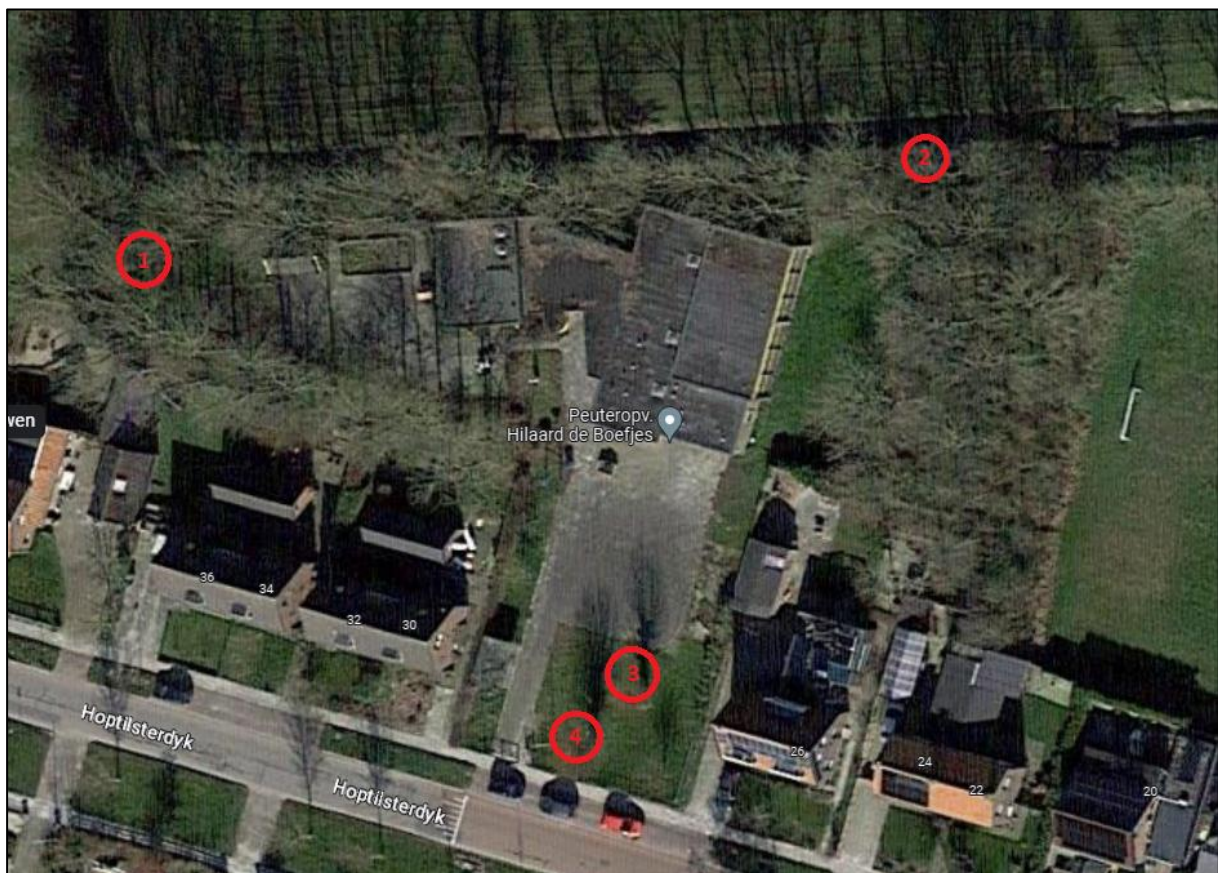
- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. Een aantal van de in het plangebied aanwezige bomen zijn dood of niet vitaal. Hierdoor zijn in een deel van deze bomen holtes ontstaan, al dan niet door toedoen van de grote bonte specht. Deze holtes zijn beoordeeld op (potentiële) geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierbij zijn een aantal holtes als ongeschikt beoordeeld, bijvoorbeeld omdat holtes niet ver genoeg naar binnen lopen, waardoor deze geen buffering bieden. In een viertal bomen zijn holtes vastgesteld die dan wel als geschikt zijn beoordeeld, dan wel als ogenschijnlijk geschikt. In het laatste geval zitten de holtes dusdanig hoog dat niet goed kon worden beoordeeld of de holtes wel diep genoeg zijn. De boomholtes worden weergegeven in figuur 2.3. en 2.4..

Figuur 2.3. De locatie van de bomen met boomholtes.

Figuur 2.4. De bomen in het plangebied met boomholtes waarin vleermuizen kunnen verblijven

Verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken bestaan doorgaans uit ruimten onder (gegolfde) dakpannen en/of dakplaten, of in een eventuele spouwmuur wanneer deze bijvoorbeeld via de daklaag of door stootvoegen toegankelijk is voor vleermuizen. Ook kunnen vleermuizen bijvoorbeeld achter gevelbetimmering verblijven.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bebouwing in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Dit omdat het gebouw van de peuterspeelzaal is voorzien van stootvoegen, waardoor vleermuizen toegang hebben tot de spouwmuren. Hiernaast zijn in dit gebouw plaatselijk kieren aanwezig die ook naar ruimtes kunnen leiden die voor vleermuizen geschikt zijn.

De fietsenstalling en het in het plangebied aanwezige schuurtje bieden geen gebufferde ruimtes waarin vleermuizen kunnen verblijven.

Figuur 2.5.: In de muren van de peuterspeelzaal zijn stootvoegen aanwezig.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

Het plangebied is geschikt voor vleermuizen om in te foerageren. Dit vanwege de aanwezigheid van bomen en struiken die een relatief open ruimte omringen. Soorten als de gewone dwergvleermuis foerageren graag langs bosranden zoals in het plangebied aanwezig zijn. Naar ons inzien is hier echter geen sprake van een essentieel foerageergebied. Dit omdat in de omgeving van het plangebied genoeg alternatieven aanwezig zijn.

Ook van negatieve effecten op een essentiële vliegroute is naar ons inzien geen sprake. Dit omdat het planvoornemen niet tot gevolg heeft dat er een vliegroute doorbroken wordt.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bebouwing binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied, dan wel een essentiële vliegroute als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van beschermde soorten uit deze groep kan op voorhand worden uitgesloten. Zo zijn uit de omgeving geen waarnemingen van de das en de eekhoorn bekend en biedt de oeverzone, grenzend aan de sloot geen geschikt habitat voor een soort als de waterspitsmuis.

Binnen het plangebied kunnen wel andere soorten voorkomen die in de Provincie Fryslân zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, zoals de huisspitsmuis. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op overige beschermde zoogdieren als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen wellicht andere, al dan niet vrijgestelde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van alle in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. De ligging van het plangebied op kleigrond speelt hierin een grote rol.

- De aanwezigheid van reptielen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. Het voorkomen van deze soorten kan op voorhand worden uitgesloten. Uit de omgeving van Hilaard zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten als rugstreeppad, poelkikker en heikikker. Daarnaast vormen de sloten in de omgeving van het plangebied geen geschikt voortplantingswater voor deze soorten. Deze sloten zijn naar ons inzien te voedselrijk.

Binnen het plangebied kunnen wellicht wel andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals de bruine kikker. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op (leefgebied van) beschermde amfibieënsoorten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. Uit de omgeving van Hilaard zijn geen waarnemingen van de grote modderkruiper bekend. De ligging van het plangebied op kleigrond speelt hierin een belangrijke rol. Negatieve effecten op beschermde zoetwatervissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op (leefgebied van) beschermde zoetwatervissen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals specifieke soorten dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen.

Negatieve effecten op beschermde ongewervelden als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en worden er geen waterlichamen aangetast waarin bijvoorbeeld beschermde libellen zich voort kunnen planten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet binnen de begrenzingen van een ganzenfoerageergebied en is geen onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) of een Natura2000-gebied (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân). Hilaard valt in zijn volledigheid onder weidevogelkansgebied, maar het plangebied heeft niet tot gevolg dat er (potentieel) weidevogelgebied verloren gaat of in kwaliteit achteruit gaat.

- Er is geen sprake van gebiedsbescherming.

Stikstofgevoeligheid

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering ingegaan. Deze wet houdt in dat de bouwfase van bepaalde projecten partieel worden vrijgesteld van de Natura2000-vergunningsplicht. Deze vrijstelling geldt echter niet voor de gebruiksfase van een bouwwerk.

Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied ten opzichte van het plangebied is de Grutte Wielen, op circa 11 km afstand hiervan. Gezien de relatief kleine schaal van het planvoornemen en de afstand ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden is het naar ons inzien niet nodig om een AERIUS berekening uit te voeren. De provincie is echter bevoegd gezag in deze en bepaalt of het uitvoeren van een dergelijke berekening nodig is.

- Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen naar ons inzien op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom. Van een herplantingsplicht is geen sprake.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Zoogdieren	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Indien tijdens het broedseizoen wordt gewerkt, adviseren we dit onder begeleiding van een ecooloog te doen.

Vleermuizen (verblijfplaatsen in gebouwen en boomholtes)

De aanwezigheid van kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis in de bebouwing en in boomholtes in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen, dan wel uit te sluiten doormiddel van nader onderzoek. Binnen dit onderzoek worden diverse bezoeken aan het plangebied gebracht, verdeeld over verschillende perioden van het jaar. Het aantal bezoeken en de perioden waarin deze worden uitgevoerd wordt bepaald aan de hand van het Vleermuisprotocol 2021. Indien er tijdens dit nader onderzoek verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dient voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Vleermuizen (gebouwen en boomholtes):** Nader onderzoek.
- **Zorgplicht:** Naleven van de zorgplicht.

4 BOMENINVENTARISATIE

4.1 Inleiding

Ter aanvulling op de hierboven uitgewerkte ecologische quickscan, is door Bureau FaunaX B.V. in het plangebied tevens een bomeninventarisatie uitgevoerd, met als doel te bepalen welke bomen zullen worden gekapt en welke behouden zullen blijven.

4.2 Werkwijze

In het kader van de inventarisatie is een beeld gevormd van welke boomsoorten in het plangebied aanwezig zijn. Hierbij is tevens gekeken welke boomsoorten het meest talrijk zijn en een beeld gevormd van de stamdiktes. Ook is de vitaliteit van de bomen bepaald. Kanttekening hierbij is echter dat de inventarisatie in de winter is uitgevoerd, waardoor bomen niet in het blad stonden, wat het beoordelen van de vitaliteit en zelfs de determinatie van bomen sterk kan bemoeilijken. Determinatie heeft dan ook plaatsgevonden op basis van de groeiwijze, schors en bladeren op de bodem. Afhankelijk van de exacte wens van de opdrachtgever, kan vervolgonderzoek wenselijk zijn.

4.3 Resultaten

De bomen in het plangebied kunnen worden opgedeeld in twee groepen.

Allereerst gaat het om bomen en struikvormers die onderdeel zijn van de strook met bomen en bosschages welke langs de rand van het plangebied staan. Deze bomen staan dicht op elkaar (waardoor hier sprake is van concurrentievorming), wat het samen met het hoge aantal lastig maakt om bomen individueel te bespreken. In dit deel van het plangebied staan verschillende soorten bomen waaronder Spaanse aak (ook bekend als veldesdoorn), schietwilg, zwarte els, witte els, meidoorn en trosvlier. Vooral Spaanse aak lijkt (met een maximale stamdikte van zo'n 40 centimeter) in grote getale aanwezig te zijn. Een flink deel van deze bomen is niet vitaal, wat (deels) kan komen door het feit dat deze soort niet houdt van locaties met hoog stilstaand grondwater. Andere soorten komen in lagere aantallen voor. Zo zijn in deze strook twee grote (vitaal ogende) schietwilgen aanwezig, elk met een stamdikte van zo'n 80 centimeter. Dit zijn de grootste bomen die in het plangebied aanwezig zijn.

In algemene zin staan in deze strook relatief veel bomen die niet vitaal zijn. Dit is op te maken aan de staat van het schors van deze bomen. Ook staan in de strook enkele bomen die volledig zijn afgestorven.

Figuur 4.1. in de strook met bos staan een aantal niet vitale bomen

De tweede groep betreffen solitair staande bomen welke in het gazon staan dat in het plangebied aanwezig is. Dit betreft een achttal bomen welke in tegenstelling tot voorgaande groep wel individueel worden behandeld. Deze bomen worden op kaart weergegeven in figuur 4.1.

Figuur 4.2. De locaties van solitair staande bomen in het plangebied.

1: Dit betreft een tulpenboom. Vaak wordt gerefereerd naar de genus-naam *Magnolia*. Deze nog relatief jonge boom oogt vitaal.

2: Dit betreft ogenschijnlijk een kers (*Prunus* sp.). Deze nog relatief jonge boom oogt vitaal.

3: Dit betreft net als voorgaande boom ogenschijnlijk een kers (*Prunus* sp.). Deze nog relatief jonge boom oogt vitaal.

4: Dit betreft een relatief jonge meidoorn. De boom is volledig begroeid met korstmossen, waardoor deze niet vitaal oogt.

5: Dit betreft een kers (*Prunus* sp.). Deze boom begint onderaan de stam in te rotten en is derhalve niet vitaal.

6: Dit betreft een grote, geknotte wilg. Deze is niet vitaal, wat de reden kan zijn dat deze in het verleden geknot is. De basis van de stam is ingerot en hier groeien zwammen op.

7: Ook dit betreft een grote, geknotte wilg. Deze is niet vitaal, wat de reden kan zijn dat deze in het verleden geknot is. De basis van de stam is ingerot.

8: Wederom betreft dit een kers (*Prunus* sp.). Deze relatief jonge boom oogt vitaal.

4.4 Aanbevelingen

Hieronder volgen enkele aanbevelingen op het gebied van het behoud en het verder ondersteunen van biodiversiteit, evenals aanbevelingen met het oog op veiligheid.

De vrijstaande bomen, welke worden weergegeven in figuur 4.2., zijn deels niet vitaal. Dit betreffen echter allemaal bomen welke relatief jong of geknot (dus laag) zijn. Deze bomen zullen derhalve niet snel een gevaar voor mensen of bebouwing vormen. De twee geknotte wilgen die voor op het terrein staan (nummer 6 en 7 in figuur 4.2.) betreffen dikke oude wilgen met verweerd schors en holtes. Hierdoor hebben deze wilgen relatief veel ecologische waarde. Niet vitale wilgen kunnen soms verrassend lang overleven, waardoor het de overweging waard kan zijn om deze bomen te behouden.

Ook in de strook met bomen en bosschages staan bomen die niet vitaal of volledig afgestorven zijn. Het kan de overweging waard zijn om niet vitale bomen die een gevaar voor mensen en/of bebouwing kunnen vormen te rooien. Hierbij verdient het met het oog op biodiversiteit de aanbeveling om dood hout niet af te voeren, maar dit bijvoorbeeld (op een zonnrijke plek) in rillen te leggen.

Specifieke boom en struik soorten, zoals zwarte els, meidoorn en vlier komen in de bosstrook relatief weinig voor. Indien ervoor wordt gekozen over te gaan tot dunnen, verdient het de aanbeveling om de variatie aan soorten zoveel mogelijk te behouden. Met name twee oude wilgen langs de noordrand van het plangebied betreffen karakteristieke bomen met relatief veel ecologische waarde.

Figuur 4.3. De knotwilgen in het plangebied hebben relatief veel ecologische waarde.

5 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

NDFE

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c47914of89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art.3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.